

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8889/2021
26.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Иване Рађеновић, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Поповић, адвокат из ..., против тужене „Credit Agricole banka Srbija“ a.d., Нови Сад, коју заступа пуномоћник Младен Аврамовић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3898/20 од 31.08.2021. године, у седници одржаној 26.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3898/20 од 31.08.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Новом Саду Гж 3898/20 од 31.08.2021. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П 13392/19 од 04.06.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је апсолутно ништава и да не производи правно дејство одредба члана 5. став 5.1. Уговора о готовинском кредиту број ...-...-... од 15.01.2018. године која гласи: “Корисник је сагласан и овлашћује банку да приликом пласмана кредита једнократно наплати трошкове за обраду кредитног захтева од 2,00% од вредности одобреног кредита, у фиксном једнократном износу“, а да се тужена обавезе да на име стицања без основа због незаконито наплаћених трошкова за обраду кредитног захтева тужиоцу исплати 24.056,90 динара, са законском затезном каматом почев од 15.01.2018. године, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 43.500,00 динара у року од 8 дана од дана пријема отправака ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 13392/2019 од 04.06.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је апсолутно ништава и не производи правно дејство одредба члана 5. став 5.1. Уговора о готовинском кредиту број број ...-...-... закљученог дана 15.01.2018. године између тужиоца и тужене, којом се корисник кредита сагласио и банку овластио да приликом

пласмана кредита једнократно наплати трошкове за обраду кредитног захтева у фиксном износу од 2,00% од вредности одобреног кредита. Тужена је обавезана да тужиоцу на име стицања без основа због незаконито наплаћених трошкова за обраду кредитног захтева плати 24.056,90 динара, са законском затезном каматом од 15.01.2018. године до исплате, као и трошкове поступка од 25.524,56 динара.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Гж 3898/20 од 31.08.2021. године, делимично је усвојена жалба тужене и првостепена пресуда преиначена у делу одлуке о трошковима поступка, тако што је тужена обавезана да тужиоцу на име трошкова поступка исплати 21.924,56 динара, уместо износа од 25.524,56 динара, док је у преосталом делу жалба одбијена и потврђена првостепена пресуда у побијаном делу. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је нашао да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе, па је одлучено као у ставу првом изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је са туженом банком закључио уговор о кредиту дана 15.01.2018. године, којим му је као кориснику одобрен кредит у износу од 1.202.843,31 динар, на период од 84 месеца. Тужилац се чланом 5. став 5.1. обавезао да на његов терет пада једнократна фиксна накнада за трошкове обраде кредитног захтева у износу од 2,00% од вредности одобреног кредита. Банка је од тужиоца наплатила износ од 24.056,90 динара на дан закључења уговора 15.01.2018. године. Наведени трошак номинално је опредељен у понуди тужене од 15.01.2018. године, под тачком 3.3., где је назначено да је провизија за обраду захтева 2,00% од вредности одобреног кредита, једнократно, као фиксна накнада у износу од 24.056,90 динара; и у обрасцу обавезних елемената уговора под тачком 3.5., на идентичан начин. Оба обрасца је тужилац потписао на дан закључења уговора 15.01.2018. године, као и план отплате кредита. Неспорно је да је тужилац истога дана платио туженој износ од 24.056,90 динара, као и да је накнада за обраду кредита исказана кроз ефективну каматну стопу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, налазећи да је предметна одредба уговора о кредиту ништава, јер тужилац приликом закључења уговора није прецизно информисан о постојању додатних обавеза које прате уговор о кредиту као и о структури поменутих трошкова, јер банка није исказала врсту и структуру наведених трошкова, као и начин њиховог

обрачуна који је везан за износ одобреног кредита, иако је тужиоцу презентован образац обавезних елемената уговора (који не садржи јасно одређење шта подразумева накнада у износу од 24.056,90 динара). Стога тужилац има право на враћање датог, по одредбама члана 210. и 214. ЗОО.

По оцени Врховног касационог суда становиште нижестепених судова засновано је на погрешној примени материјалног права.

Према члану 103. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима и то ако циљ повређеног правила и закон не упућују на нешто друго и на ништавост се по члану 109. пази по службеној дужности.

По члану 1065. Закона о облигационим односима, уговором о кредиту банка се обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је утврђено уговором. Уговор о кредиту се закључује у писменој форми што значи да се у писаном тексту уговора мора утврдити износ кредитних средстава, као и услови давања, коришћења и враћања кредита (члан 1066. наведеног закона).

Право банке да обрачунава одређене трошкове и накнаде банкарских услуга поводом закључења уговора о кредиту произилази из члана 43. Закона о банкама, којим је предвиђена могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова.

Ово право банке је регулисано и подзаконским актима и то Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Службени гласник РС“, број 65/11), која је донета на основу одредаба Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, број 36/11 и 139/14), који се примењује од 05.12.2011. године, па тако и у конкретном случају с обзиром да је предметни уговор о кредиту закључен 15.01.2018. године.

Према томе, банка има право на наплату трошкова и накнаду банкарских услуга у вези са реализацијом кредита, али је таква одредба уговора правно ваљана под условом да је банка у предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, понудом која је то садржала, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви, периоде у којима ће се мењати и начин измене, што је прописано у одредби члана 17. став 4. тачка 10. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Обавештавање корисника у предуговорној фази засновано је на једном од основних начела заштите корисника (право корисника на информисање), и обухвата дужност банке да кориснику пружи информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на (између осталог) уговор о кредиту за који је показао интересовање (у даљем тексту: понуду), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и

финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду (чланови 5. тачка 3. и 17. став 1. наведеног закона).

Према утврђеном чињеничном стању у понуди од 15.01.2018. године, поводом предметног уговора о кредиту, у члану 3.3 наведена је врста и висина свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, између осталог и обраду кредитног захтева у износу од 2,00 % - 24.056,90 динара, што одговара и садржини спорне уговорне одредбе којом се тужилац као корисник кредита сагласио и овластио Банку да приликом одобравања кредита једнократно наплати трошкове за обраду кредитног захтева. Како је тужилац, садржином наведене понуде у предуговорној фази, обавештен о врсти и висини накнаде која пада на његов терет, то банка није била у обавези да доказује структуру ове накнаде нити од чега се она састоји, нити је таква уговорна одредба неодређена у смислу чланова 8. и 19. став 1. тачка 12. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Наиме, исказивање ове накнаде за банкарску услугу (обрада захтева) задовољава услов одређености уговорне обавезе (врста и висина/фиксна или променљива) и у смислу члана 50. Закона о облигационим односима. Имајући у виду наведено, предметна уговорна одредба којом се корисник кредита обавезује да плати банци трошкове обраде кредитног захтева у висини од 2,00% од вредности одобреног износа кредита, једнокаратно, није противна основним начелима облигационог права, нити основним начелима заштите корисника финансијских услуга.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој на основу чланова 165. став 2, 153. став 1. и 154. ЗПП припадају тражени трошкови за састав једног поднеска 6.000,00 динара и заступање на једном одржаном рочишту 7.500,00 динара, састав жалбе од стране адвоката 12.000,00 динара и за састав ревизије 18.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ове парничне радње („Службени гласник“ 37/2021 од 14.04.2021. године), док трошак судских такси туженој није признат јер захтев није опредељен у смислу члана 163. став 2. ЗПП, због чега је у смислу одредбе члана 165. став 1. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић